

Adroddiad Monitro Safonau'r Gymraeg 1 Ebrill 2020 - 31 Mawrth 2021

1. Cyflwyniad

Rhoddodd Comisiynydd y Gymraeg hysbysiad cydymffurfio i ColegauCymru ar 25 Gorffennaf 2016.

Roedd yr hysbysiad cydymffurfio hwn yn amlinellu dyletswydd ColegauCymru i gyflawni Safonau statudol y Gymraeg, sef Safonau a gyflwynwyd gan Lywodraeth Cymru o dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Roedd y Mesur hwn yn rhoi statws swyddogol i'r Gymraeg, gyda'r nod na ddylai'r Gymraeg gael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Mae cyflwyno Safonau'r Gymraeg, sef rhestr o'r hyn y mae'n rhaid i sefydliadau ei wneud a'i gyflawni yn y Gymraeg, yn sicrhau bod y rheini yng Nghymru sy'n dymuno byw eu bywydau drwy'r Gymraeg yn gallu gwneud hynny. Mae'r Safonau hyn yn rhoi rhyddid ieithyddol i unigolion ddefnyddio'r Gymraeg yng Nghymru.

Fel rhan o'r broses gydymffurfio, mae Safonau'r Gymraeg yn ei gwneud yn ofynnol i ColegauCymru gyflwyno adroddiad blynyddol ym mhob blwyddyn ariannol (Ebrill - Mawrth), a hwnnw'n rhoi sylw i sut y mae'r sefydliad yn glynu wrth y Safonau Cyflenwi Gwasanaethau, y Safonau Llundio Polisi a'r Safonau Gweithredu. Mae darpariaeth o fewn y Safonau hefyd sy'n ymwneud â chyhoeddi a rhoi cyhoeddusrwydd i'r Adroddiad Blynyddol. Mae'r Adroddiad hwn yn dangos y cynnydd y mae ColegauCymru wedi'i wneud tuag at gydymffurfio â'r Safonau rhwng 1 Ebrill 2020 a 31 Mawrth 2021.

Mae ColegauCymru yn credu ei fod yn ymateb i'r Safonau mewn ffordd gadarnhaol. Mae'r holl staff wedi cael hyfforddiant Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg ac mae eu gallu yn y Gymraeg wedi cael ei asesu'n ffurfiol fel rhan o'u swyddi yn ColegauCymru. Fel rhan o friffiau wythnosol y tîm cyfathrebu, mae diweddariadau rheolaidd yn cael eu rhoi am sut i wella arferion gweithio yn unol â hynny, ynghyd â hyrwyddo a hwyluso defnyddio'r Gymraeg.

Mae ColegauCymru wedi ymrwymo i annog yr holl dîm i ddefnyddio'u sgiliau Cymraeg waeth beth yw lefel eu gallu, gan greu amgylchedd gweithio dwyieithog lle bydd defnyddio'r Gymraeg yn cael ei groesawu a'i annog. Rydym hefyd mynd ati i roi cefnogaeth.

2. Cefndir

Cyfres o ofynion sy'n rhwymo'n gyfreithiol yw'r Safonau, a'r rheini'n ceisio gwella'r gwasanaethau dwyieithog y gall pobl Cymru ddisgwyl eu cael gan nifer o gyrff cyhoeddus a statudol, gan gynnwys ColegauCymru. Mae gan ColegauCymru gyfrifoldeb i roi gwasanaethau dwyieithog, gan sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Mae gofyn i Colegau Cymru gydymffurfio â'r safonau hyn:

- Cyflenwi Gwasanaethau
- Llunio Polisi
- Gweithredu
- Cadw Cofnodion

Nod y Safonau yw:

- Egluro i sefydliadau beth yw eu dyletswyddau o ran y Gymraeg.
- Ei gwneud yn fwy eglur i siaradwyr Cymraeg pa wasanaethau y gallant ddisgwyl eu cael yn Gymraeg.
- Gwneud gwasanaethau Cymraeg yn fwy cyson a gwella'u hansawdd.

3. Cyfrifoldeb dros y Gymraeg

Y Rheolwr Cyfathrebu sy'n arwain ar y gwaith hwn ar draws y sefydliad. Gan weithio gyda'r Cyfarwyddwr Polisi a Materion Cyhoeddus, mae'r ddwy'n sicrhau fod gweithdrefnau ar waith i helpu staff i ddeall eu rôl wrth gynorthwyo Colegau Cymru i gyflawni'r Safonau.

Mae canllawiau ar gael i'r holl staff i gynorthwyo cydymffurfiad. Mae prif elfennau'r canllawiau yn rhoi sylw i oblygiadau ymarferol gweithio o ddydd i ddydd i gyflawni'r Safonau, megis sut i ateb y ffôn; sut i drefnu cyfarfodydd; a chymryd dewis iaith cyfranogwyr i ystyriaeth.

Rheolir materion cydymffurfio iaith Gymraeg o ddydd i ddydd gan y Cyfarwyddwr Polisi a Materion Cyhoeddus a'r Rheolwr Cyfathrebu.

4. Gweledigaeth ar gyfer y Gymraeg

Mae gan Colegau Cymru a Chomisiynydd y Gymraeg berthynas da, ac maent yn cefnogi'i gilydd mewn wrth hyrwyddo'r Gymraeg ar y cyd mewn addysg ôl-16.

Nod cydweithio a phartneriaethau o'r fath yw tynnu sylw at bwysigrwydd sgiliau Cymraeg mewn addysg academiaidd a galwedigaethol, gan gynyddu'r ddarpariaeth Gymraeg/ddwyieithog sy'n cael ei chynnig fel rhan o'r cwricwlwm. Mae'n fwriad rhoi cyhoeddusrwydd hefyd i rôl hollbwysig colegau addysg bellach wrth helpu cymunedau dwyieithog i ffynnu a sicrhau eu bod yn gynaliadwy yn economaidd.

5. Datblygu cyfleoedd i ddysgu Cymraeg

Cynigir hyfforddiant Cymraeg i'r holl staff i gefnogi gweithrediadau busnes a datblygiad unigol. Mae Colegau Cymru yn talu cost a/neu ryddhau staff o'r gwaith at y diben hwn.

Rydym yn mynd ati i hyrwyddo cyrsiau blasu Cymreig byr ar-lein i staff.

Lansiwyd gwefan ddwyieithog newydd ym mis Awst 2020. Mae'r holl dudalennau a chynnwys yn ddwyieithog.

Dathlwyd cyflawniadau dysgwyr y Cynllun Cymraeg Gwaith ar gyfer y cyfnod 2020 – 2021 yng Ngwobrau Cenedlaethol Cymraeg Gwaith. Enillodd ein colegau'r wobwr gyntaf mewn un o'r chwe chategori, yn ogystal â gwobrau a chydnabyddiaeth eraill. Manylion pellach: [Gwobrau Cenedlaethol Cymru Gwaith 2021](#).

6. Cwynion - yn unol â Safon 141

Cyflenwi Gwasanaethau - mae 64 o Safonau Cyflenwi Gwasanaethau yn berthnasol i Colegau Cymru. Nid oes unrhyw gwynion wedi dod i law am gydymffurfio â'r Safonau Cyflenwi Gwasanaethau.

Llunio Polisi - mae 9 o Safonau Llunio Polisi yn berthnasol i Colegau Cymru. Nid oes unrhyw gwynion wedi dod i law am gydymffurfio â'r Safonau Llunio Polisi.

Gweithredu - mae 42 o Safonau Gweithredu yn berthnasol i Colegau Cymru. Nid oes unrhyw gwynion wedi dod i law am gydymffurfio â'r Safonau Gweithredu.

7. Sgiliau Cymraeg a dysgu Cymraeg - yn unol â Safon 145

Sgiliau Cymraeg staff Colegau Cymru ar 31 Mawrth 2018. Cynhaliwyd archwiliad sgiliau iaith Gymraeg staff gyda'r canfyddiadau canlynol:

- Mae 7 o'r 14 aelod o staff yn siaradwyr Cymraeg rhugl.
- Mae un aelod o staff yn ddysgwr a dyrennir 2 awr yr wythnos iddo ddysgu Cymraeg gan ddefnyddio teclyn ar-lein.

8. Recriwtio - yn unol â Safon 148

Ni chafodd unrhyw swyddi newydd eu recriwtio na'u hysbysebu yn ystod cyfnod yr adroddiad monitro hwn.

Os bydd angen recriwtio, mae pob swydd yn cael ei hysbysebu gyda sgiliau Cymraeg yn hanfodol neu'n ddymunol. Lle bo modd, rydym yn egluro lefel y sgiliau sy'n ofynnol i gyd-fynd â chyfrifoldebau'r rôl.

Cysylltiadau

Rachel Bowen, Cyfarwyddwr Polisi a Materion Cyhoeddus
Lucy Hopkins, Rheolwr Cyfathrebu

Cyfeiriad: U7, Cae Gwyrdd Greenmeadow Springs, Tongwynlais, Caerdydd, CF15 7AB.
Ffôn: 029 2052 2500 (croesewir galwadau yn Gymraeg ac yn Saesneg).
Ebst: hello@colegaucymru.ac.uk

Mae Colegau Cymru yn croesawu gohebiaeth yn Gymraeg ac yn Saesneg. Byddwn yn ymateb i ohebiaeth a gawn yn Gymraeg yn y Gymraeg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Elusen Gofrestredig Rhif 1060 182, Cwmni Cofrestredig Rhif 2832103.